

Bezpieczeństwo publiczne w doświadczeniach i ocenie Polaków

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Ofiary przestępstw.....	1
Poczucie zagrożenia przestępczością.....	5
Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania.....	9
Postrzeganie bezpieczeństwa w kraju.....	12

W kwietniu¹ – jak co roku – zbadaliśmy opinie Polaków na temat bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością. Pytaliśmy, czy Polska jest krajem bezpiecznym, czy ankietowani czują się bezpiecznie w swojej najbliższej okolicy oraz czy obawiają się, że oni sami lub ich najbliżsi mogą stać się ofiarami przestępstwa, zapytaliśmy także o doświadczenia badanych w tym względzie.

OFIARY PRZESTĘPSTW

W ciągu ostatnich pięciu lat ofiarą przestępstwa padło 13% badanych. W porównaniu z poprzednim rokiem² odsetek takich deklaracji zmniejszył się o 4 punkty procentowe. Większość z tej grupy (8% ogółu) padła ofiarą tylko jednego typu przestępstwa. Tak jak w poprzednich latach najczęściej badanych zadeklarowało, że w ciągu ostatnich pięciu lat doświadczyło kradzieży, ale jest ich najmniej, odkąd zaczęliśmy badać tę kwestię, czyli od czerwca roku 1999 (8%, od poprzedniego roku spadek o 4 punkty procentowe). Nieznacznie mniej niż poprzednio jest też osób, którym w okresie pięciu lat poprzedzających badanie włamano się do domu, mieszkania lub jakiegokolwiek innego pomieszczenia (obecnie 4%, w porównaniu z poprzednimi czterema pomiarami spadek o 1 punkt procentowy). Umyślnego zranienia lub pobicia doświadczyło w ciągu ostatnich pięciu lat 2% respondentów (bez zmian od 2020 roku). Po ubiegłorocznym nieznacznym wzroście obecnie zmniejszył się odsetek ankietowanych, którzy zostali w okresie pięciu lat napadnięci i obrabowani (z 2% do 1%). Na poziomie z 2023 roku utrzymuje się odsetek osób, które padły ofiarą innych niż wymienione w pytaniu

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (408) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 kwietnia 2024 roku na próbie liczącej 1079 osób (w tym: 63,8% metodą CAPI, 22,9% – CATI i 13,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. komunikat CBOS „Poczucie bezpieczeństwa i zagrożenia przestępczością”, maj 2023 (oprac. M. Bożewicz).

przestępstw (4%). Najczęściej mówiono w tym kontekście o różnego typu cyberprzestępczości, ogólnie o oszustwach, zniszczeniu mienia oraz napaściach słownych i groźbach karalnych. Ponadto sporadycznie wspomniano o molestowaniu, mobbingu, znęcaniu psychicznym i fizycznym, nakłanianiu do użycia środków odurzających, pomówieniu i przestępstwie gospodarczym.

CBOS

RYS. 1. Czy w ostatnich pięciu latach przydarzyła się Panu(i) któraś z wymienionych niżej sytuacji:

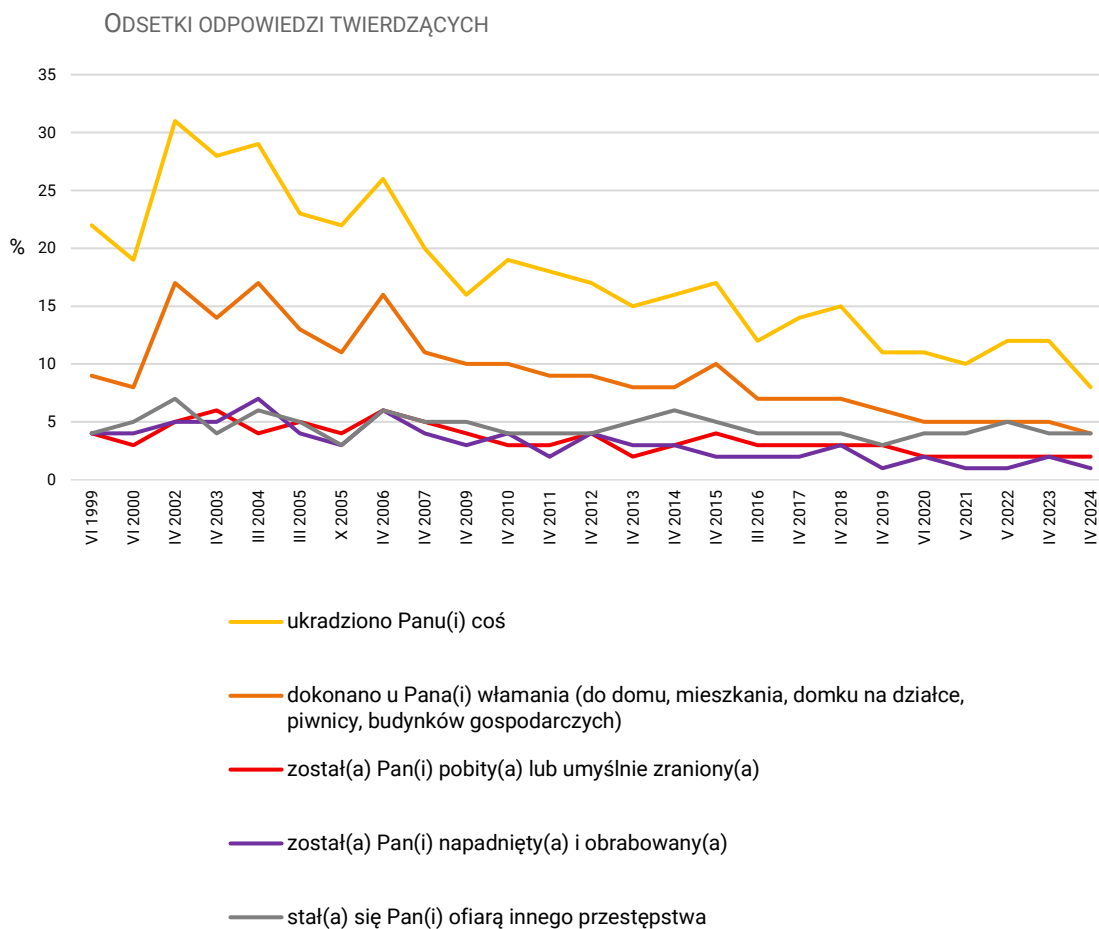

TABELA 1

Czy w ostatnich pięciu latach przydarzyła się Panu(i) któraś z wymienionych niżej sytuacji:	Odsetki odpowiedzi twierdzących (według terminów badań)												
	VI '99	VI '00	IV '02	IV '03	III '04	III '05	X '05	IV '06	IV '07	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12
– ukradziono Panu(i) coś	22	19	31	28	29	23	22	26	20	16	19	18	17
– dokonano u Pana(i) włamania (do domu, mieszkania, domku na działce, piwnicy, budynków gospodarczych)	9	8	17	14	17	13	11	16	11	10	10	9	9
– został(a) Pan(i) pobity(a) lub umyślnie zraniony(a)	4	3	5	6	4	5	4	6	5	4	3	3	4
– został(a) Pan(i) napadnięty(a) i obrabowany(a)	4	4	5	5	7	4	3	6	4	3	4	2	4
– stał(a) się Pan(i) ofiarą innego przestępstwa	4	5	7	4	6	5	3	6	5	5	4	4	4

TABELA 1 cd.

Czy w ostatnich pięciu latach przydarzyła się Panu(i) któraś z wymienionych niżej sytuacji:	Odsetki odpowiedzi twierdzących (według terminów badań)											
	IV '13	IV '14	IV '15	III '16	IV '17	IV '18	IV '19	VI '20	V '21	V '22	IV '23	IV '24
– ukradziono Panu(i) coś	15	16	17	12	14	15	11	11	10	12	12	8
– dokonano u Pana(i) włamania (do domu, mieszkania, domku na działce, piwnicy, budynków gospodarczych)	8	8	10	7	7	7	6	5	5	5	5	4
– został(a) Pan(i) pobity(a) lub umyślnie zraniony(a)	2	3	4	3	3	3	3	2	2	2	2	2
– został(a) Pan(i) napadnięty(a) i obrabowany(a)	3	3	2	2	2	3	1	2	1	1	2	1
– stał(a) się Pan(i) ofiarą innego przestępstwa	5	6	5	4	4	4	3	4	4	5	4	4

Wielozmiennowe analizy statystyczne wskazują, iż deklaracje dotyczące bycia w ciągu ostatnich pięciu lat ofiarą jakiegoś przestępstwa najbardziej różnicuje ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego oraz wiek badanych. Znacznie częściej niż pozostali bycie ofiarą przestępstwa deklarują respondenci źle oceniający własne warunki materialne (30% w tej grupie). Z taką samą zależnością mieliśmy do czynienia w roku ubiegłym³, co może sugerować, iż osoby te żyją w bardziej kryminogennych środowiskach niż pozostali respondenci lub z racji swojej ogólnej kondycji są bardziej narażone na bycie ofiarą przestępstwa. Biorąc pod uwagę wiek badanych, z wiktymologicznego punktu widzenia możemy natomiast wyróżnić trzy grupy. Do pierwszej należą osoby w wieku 18–34 lata, które znacznie częściej niż pozostali deklarują, iż w ciągu ostatnich pięciu lat stały się ofiarą jakiegoś przestępstwa (20% w tej grupie). Warto dodać, iż w ubiegłym roku znacznie częściej niż starsi bycie ofiarą któregoś z przestępstw deklarowali badani w wieku 18–24 lata (29% w tej grupie). Do drugiej

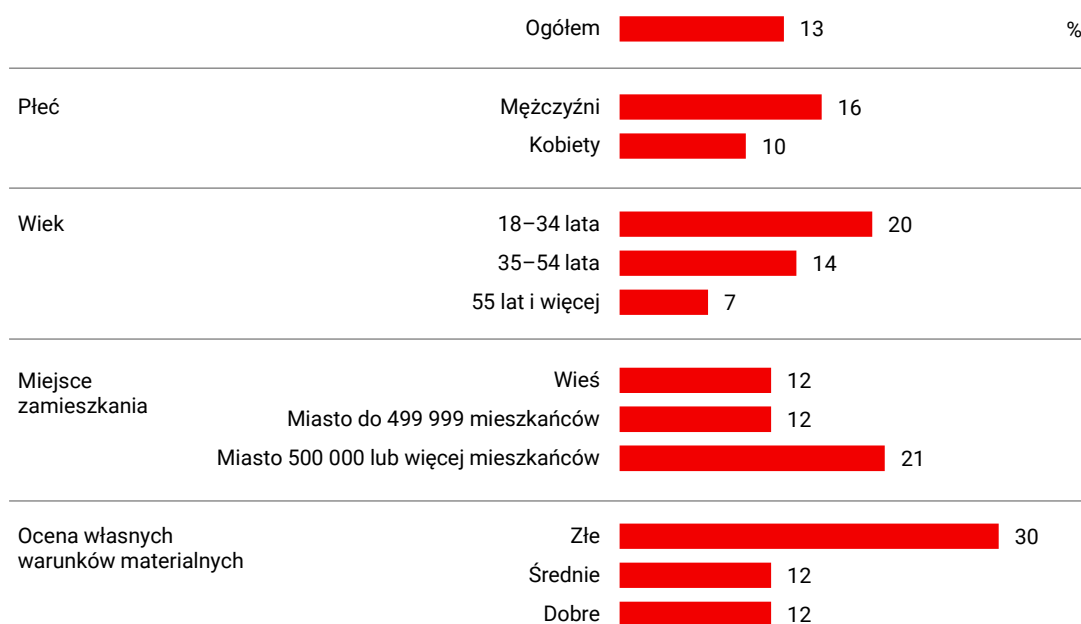
³ Zob. przypis 2.

grupy, w której odsetek ofiar przestępstw (14%) utrzymuje się na poziomie zbliżonym do danych dla ogółu respondentów, zaliczają się osoby w wieku 35–54 lata. Trzecią grupą, w której ofiar przestępstw jest znacznie mniej niż wśród ogółu (7%), są osoby w wieku 55+. Ofiary przestępstw częściej niż w mniejszych miejscowościach można spotkać w co najmniej półmilionowych miastach (21%). Ponadto, tak jak przed rokiem, bycie ofiarą przestępstwa częściej deklarowali mężczyźni niż kobiety (16% wobec 10%).

CBOS

RYS. 2. Czy w ostatnich pięciu latach stał(a) się Pan(i) ofiarą jakiegoś przestępstwa?

ODSETKI ODPOWIEDZI TWIERDZĄCYCH

Warto też sprawdzić, kim są ofiary poszczególnych typów przestępstw. Ofiarami **kradzieży** w ostatnich pięciu latach najczęściej byli badani źle oceniający własne warunki materialne (22% z tej grupy). Częściej niż ogół badanych bycie ofiarą kradzieży deklarują ponadto kierownicy i specjaliści z wyższym wykształceniem (15%), pracownicy administracyjno-biurowi (15%), robotnicy niewykwalifikowani (14%), bezrobotni (14%), a także ogół pracujących w sektorze prywatnym poza rolnictwem (13%), mieszkańcy co najmniej półmilionowych miast (13%), badani, których miesięczne dochody na osobę w gospodarstwie domowym wynoszą co najmniej 4000 zł. (13%), osoby w wieku 18–24 lata (12%) oraz respondenci z wyższym wykształceniem (12%) – zob. tabelę aneksową 1.

Bycie w ostatnich pięciu latach ofiarą **włamania** (do domu, mieszkania, domku na działce, piwnicy, budynków gospodarczych) wyraźnie częściej niż ogół badanych także deklarują badani źle oceniający własne warunki materialne (11% z tej grupy), robotnicy niewykwalifikowani (10%) oraz mieszkańcy co najmniej półmilionowych miast (8%) – zob. tabelę aneksową 2.

Ofiarami **pobicia lub umyślnego zranienia** w ostatnich pięciu latach ponadprzeciętnie często byli bezrobotni (9%), renciści (8%), badani źle oceniający własne warunki materialne (8%) oraz respondenci w wieku 18–24 lata (7%) – zob. tabelę aneksową 3.

Mimo iż ofiarą **napadu i rabunku** w ostatnich pięciu latach padł tylko 1% ogółu badanych, to w niektórych analizowanych grupach społecznych takie doświadczenia ma więcej pytanych. Należą do nich osoby, których miesięczne dochody na osobę w gospodarstwie domowym nie przekraczają 1499 zł (4%), a także pracownicy administracyjno-biurowi, robotnicy niewykwalifikowani oraz renciści (po 3%) – zob. tabelę aneksową 4.

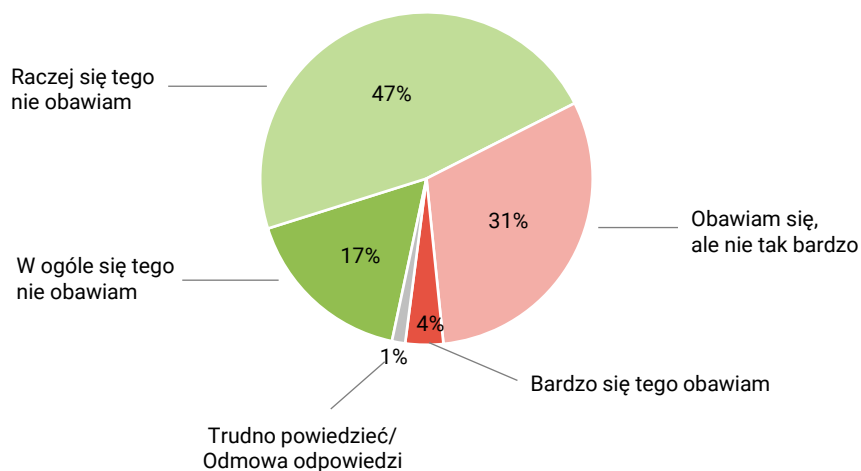
Ofiar **innych przestępstw** najwięcej jest wśród studentów i pełnoletnich uczniów (12% w tej grupie oraz generalnie wśród młodszych badanych (11% w grupie 18–24 lata i 9% w grupie 25–34 lata). Ponadto wyraźnie częściej niż ogół badanych wymieniali je mieszkańcy co najmniej półmilionowych miast (9%), kierownicy i specjaliści z wyższym wykształceniem (8%) oraz badani, których miesięczne dochody na osobę w gospodarstwie domowym wynoszą co najmniej 4000 zł (8%) – zob. tabelę aneksową 5. Jeżeli chodzi natomiast o typy innych przestępstw, których ofiarą padli badani, to nie stwierdziliśmy istotnych statystycznie zależności z ich cechami społeczno-demograficznymi.

POCZUCIE ZAGROŻENIA PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Nieco ponad jedna trzecia badanych (35%, spadek o 1 punkt procentowy względem 2023 roku) obawia się, że może stać się ofiarą przestępstwa, w tym 4% deklaruje, że boi się tego bardzo (od ubiegłego roku wzrost o 1 punkt), a 31% obawia się tego, ale nie tak bardzo (spadek o 2 punkty procentowe). Blisko dwie trzecie dorosłych Polaków (64%, wzrost o 3 punkty w porównaniu z ubiegłym rokiem) nie wyraża takich obaw, przy czym 17% twierdzi, że w ogóle się tego nie obawia.

CBOS

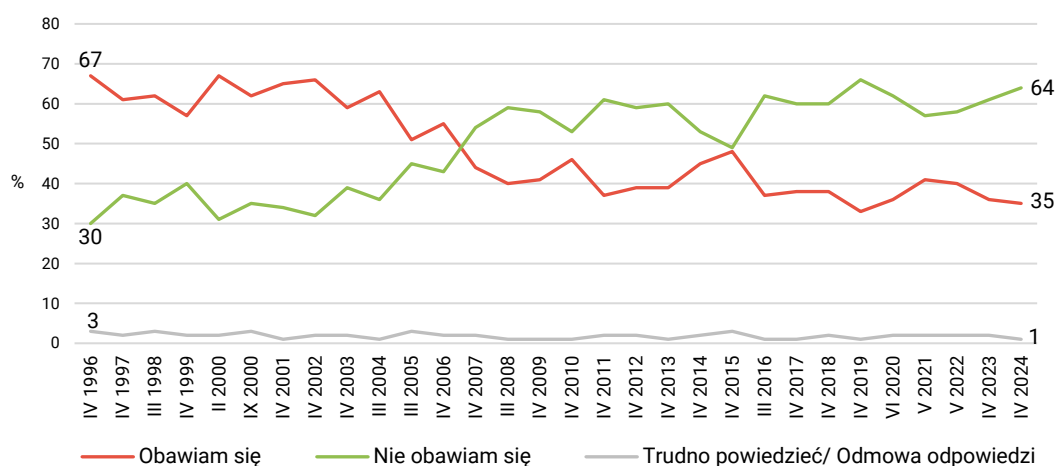
RYS. 3. Czy obawia się Pan(i) tego, że może stać się ofiarą przestępstwa?

Warto też spojrzeć na poczucie zagrożenia przestępczością w dłuższej perspektywie czasowej. Od kwietnia 1996 roku, kiedy pierwszy raz zadaliśmy to pytanie, do kwietnia 2006 roku większość badanych deklarowała, iż obawia się, że może zostać ofiarą przestępstwa. W kwietniu 2007 roku po raz pierwszy w naszych badaniach w większości byli ci, którzy zadeklarowali, że nie mają takich obaw. Od tamtego momentu, mimo różnych zmian w rozkładach odpowiedzi na to pytanie, dominują nieodczuwający obaw. Jak dotąd najwyższy odsetek ankietowanych niebojących się, że mogą stać się ofiarą przestępstwa, obserwowaliśmy w kwietniu 2019 roku – wynosił on wówczas 66%, a obecny jest tylko nieznacznie niższy.

CBOS

RYS. 4. Czy obawia się Pan(i) tego, że może stać się ofiarą przestępstwa?

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Wielozmiennowe analizy wskazują, iż obawy związane z możliwością stania się ofiarą przestępstwa najbardziej różnicuje płeć badanych. Znacznie częściej niż mężczyźni zagrożenie przestępczością odczuwają kobiety (40% wobec 28%) – zob. tabelę aneksową 6. Ponadto spośród analizowanych grup społecznych podwyższonym poziomem poczucia osobistego zagrożenia przestępczością charakteryzują się badani źle oceniający własne warunki materialne (54%), osoby zajmujące się domem i niepracujące zarobkowo z innych powodów (52%) oraz robotnicy niewykwalifikowani (51%).

Poczucie osobistego zagrożenia przestępczością wyraźnie różnicują doświadczenia w tym względzie. Badani, którzy zadeklarowali, iż w ostatnich pięciu latach byli ofiarą jakiegoś przestępstwa, znacznie częściej niż pozostali wyrażają obawy, że ponownie mogą znaleźć się w takiej sytuacji (50% wobec 32% w grupie tych, którzy ofiarą przestępstwa w ostatnich pięciu latach nie byli). Dwie trzecie (67%) badanych, którzy w ostatnich pięciu latach nie padli ofiarą przestępstwa, twierdzi, że nie obawia się, iż może się to stać ich udziałem, natomiast wśród ofiar przestępstw brak obaw deklaruje mniejszość ankietowanych (46%).

TABELA 2

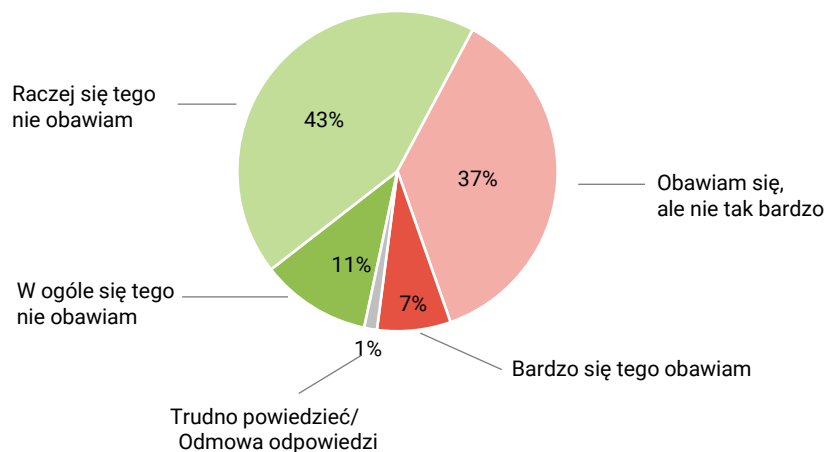
Czy obawia się Pan(i) tego, że może stać się ofiarą przestępstwa?	Czy w ostatnich pięciu latach stał(a) się Pan(i) ofiarą jakiegoś przestępstwa?	
	Tak	Nie
	procentowanie w kolumnach	
W ogóle się tego nie obawiam	15	17
Raczej się tego nie obawiam	31	50
Obawiam się, ale nie tak bardzo	45	29
Bardzo się tego obawiam	5	3
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	3	1

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Tak jak w latach ubiegłych znacznie częściej niż o własne bezpieczeństwo Polacy niepokoją się o swoich najbliższych – o to, że ktoś z najbliższej rodziny może stać się ofiarą przestępstwa, boi się obecnie 44% respondentów (od ubiegłego roku spadek o 2 punkty procentowe), przy czym 7% deklaruje, że bardzo się tego obawia (w porównaniu z kwietniem 2023 spadek o 1 punkt). Obecnie większość badanych twierdzi jednak, że nie ma takich obaw (54%, wzrost o 3 punkty procentowe).

CBOS

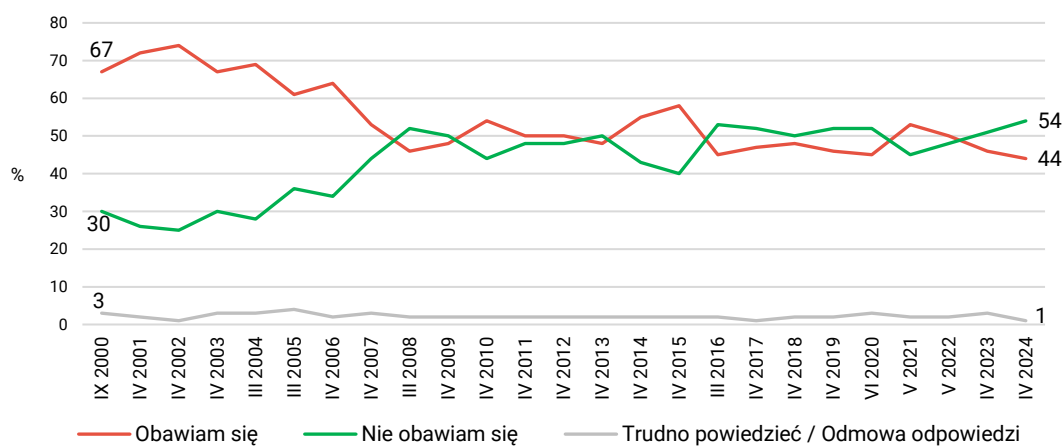
RYS. 5. Niezależnie od tego, czy obawia się Pan(i) o siebie samego/samą, to czy obawia się Pan(i), że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny?

Patrząc na deklaracje respondentów w dłuższej perspektywie możemy zauważyć, iż od września 2000 do kwietnia 2007 roku większość stanowili obawiający się, że ktoś z ich najbliższej rodziny może stać się ofiarą przestępstwa. W marcu 2008 roku po raz pierwszy, odkąd zaczęliśmy zadawać to pytanie, w większości byli deklarujący brak takich obaw. Od tamtego momentu zmiany w rozkładach odpowiedzi na to pytanie, z wyjątkiem odnotowanego w kwietniu 2015 wyraźnego wzrostu obaw o bezpieczeństwo swoich najbliższych, nie są bardzo duże. Warto jednak podkreślić, iż obecnie odsetek deklarujących obawy, że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z najbliższej rodziny, jest najniższy w historii tych badań.

CBOS

RYS. 6. Czy obawia się Pan(i), że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny?

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Tak jak w przypadku osobistego poczucia zagrożenia przestępczością, kobiety znacznie częściej niż mężczyźni (50% wobec 38%) obawiają się, że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z ich najbliższej rodziny – zob. tabelę aneksową 7. Deklaracje w tym względzie wyraźnie różnicuje ponadto ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego. Największy spokój w tej kwestii panuje wśród osób uważających je za dobre – 59% z nich deklaruje, że nie obawia się, iż ktoś z najbliższej rodziny może stać się ofiarą przestępstwa. Większość (55%) źle oceniających własne warunki materialne i połowa (50%) uważających je za średnie ma natomiast takie obawy.

Tak jak w przypadku osobistego poczucia bezpieczeństwa znaczenie mają doświadczenia w tej kwestii. Większość badanych, którzy w ostatnich pięciu latach byli ofiarą jakiegoś przestępstwa (55%), deklaruje, iż obawia się, że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z ich najbliższej rodziny, natomiast blisko dwie trzecie (66%) badanych, którzy nie mają takich doświadczeń, nie ma takich obaw.

TABELA 3

Niezależnie od tego, czy obawia się Pan(i) o siebie samego/samą, to czy obawia się Pan(i), że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny?	Czy w ostatnich pięciu latach stał(a) się Pan(i) ofiarą jakiegoś przestępstwa?	
	Tak	Nie
	procentowanie w kolumnach	
W ogóle się tego nie obawiam	12	11
Raczej się tego nie obawiam	30	45
Obawiam się, ale nie tak bardzo	40	36
Bardzo się tego obawiam	15	6
Trudno powiedzieć /Odmowa odpowiedzi	3	1

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

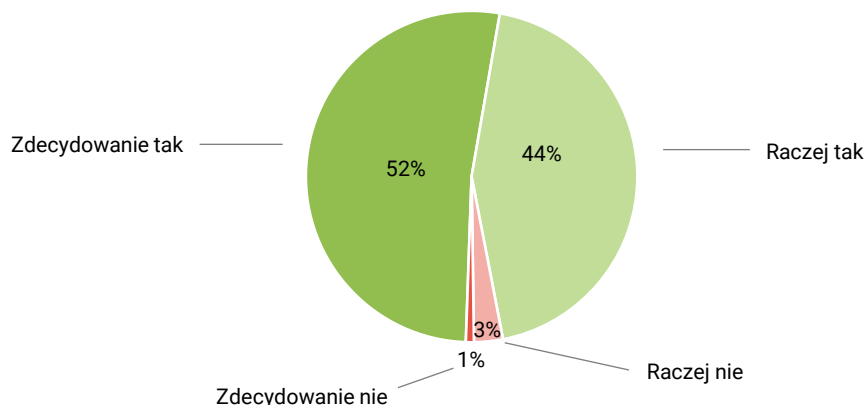
POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Mimo dość rozpowszechnionych obaw o możliwość stania się ofiarą przestępstwa, poczucie bezpieczeństwa w najbliższej okolicy badanych jest niemal powszechne. Tak jak rok i dwa lata temu 96% pytanym odpowiedziało, że miejsce, w którym mieszkają (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym. Warto też podkreślić, iż większość (52% ogółu) wyraziła swoją opinię w sposób zdecydowany.

Za niebezpieczne i niespokojne uważa obecnie swoje miejsce zamieszkania 4% ankietowanych (od ubiegłego roku wzrost o 1 punkt procentowy).

CBOS

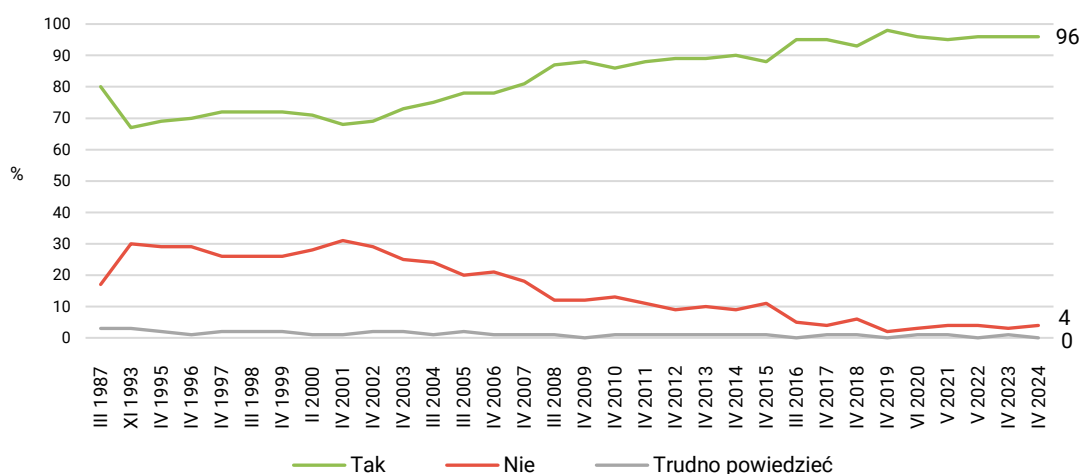
RYS. 7. Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym?

Analizując trend warto zwrócić uwagę na dynamiczną poprawę ocen bezpieczeństwa okolicy miejsca zamieszkania w latach 2004–2016. W marcu 2016 roku osiągnęły one poziom, na którym, z niewielkimi wahaniami, utrzymują się do dziś. W okresie od marca 1987 roku, kiedy po raz pierwszy zadaliśmy to pytanie, poczucie bezpieczeństwa w okolicy miejsca zamieszkania najbardziej powszechne było w kwietniu 2019 roku (98% badanych uznało wtedy miejsce, w którym mieszka, za bezpieczne i spokojne). Najmniej bezpiecznie w okolicy swojego miejsca zamieszkania Polacy czuli się natomiast we latach 1993–1996, czyli w pierwszym okresie transformacji ustrojowej (w szczególności w listopadzie 1993 roku aż 30% badanych uznało miejsce, w którym mieszka, za niebezpieczne i niespokojne, a bezpiecznie czuło się tam 67% ankietowanych).

CBOS

RYS. 8. Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym?

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Poczucie bezpieczeństwa w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania badanych najbardziej różnicuje ocena własnych warunków materialnych (zob. tabelę aneksową 8). Badani źle oceniający warunki materialne własnych gospodarstw domowych najczęściej ze wszystkich twierdzą, że miejsca, w którym mieszkają nie można nazwać bezpiecznym i spokojnym (18%), a znacznie rzadziej niż inni zdecydowanie wyrażają poczucie bezpieczeństwa (39%). Może to wskazywać, iż osoby niezamożne częściej zmuszone są mieszkać w mniej bezpiecznych okolicach, co – jak wspomniano wcześniej – naraża je na większe prawdopodobieństwo stania się ofiarą przestępstwa.

Poczucie bezpieczeństwa w najbliższej okolicy wyraźnie różnicuje też typ miejscowości, w której mieszkają badani. Najczęściej zdecydowane przekonanie, że miejsce, w którym mieszkają (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym, wyrażają mieszkańcy najmniejszych miast i wsi (60% w miastach do 19 999 mieszkańców i 57% na wsi). Najrzadziej natomiast są o tym zdecydowanie przekonani mieszkańcy co najmniej półmilionowych miast (38%).

W okolicy swego miejsca zamieszkania znacznie bezpieczniej czują się mężczyźni niż kobiety. O ile większość mężczyzn (59%) wyraża zdecydowane przekonanie, że miejsce, w którym mieszkają (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym, to wśród kobiet takie zdanie ma 46%, a połowa (50%) mówi, że raczej jest tam bezpiecznie i spokojnie (wśród mężczyzn tak uważa 38%). Kobiety nieznacznie częściej niż mężczyźni wyrażają ponadto brak poczucia bezpieczeństwa (5% wobec 3%).

Mniej bezpiecznie w okolicy miejsca swego zamieszkania czują się osoby, które w ciągu ostatnich lat padły ofiarą jakiegoś przestępstwa, niż ci, którzy nie mają takich doświadczeń. O ile wśród tych ostatnich większość (54%) wyraża zdecydowane przekonanie, że miejsce, w którym mieszkają (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym, to wśród ofiar przestępstw tak zdecydowane opinie są znacznie rzadsze (41%). Okolice swego miejsca zamieszkania za niebezpieczne uważa natomiast 7% badanych, którzy w ostatnich pięciu latach stali się ofiarą jakiegoś przestępstwa, a wśród osób, które nie mają takich doświadczeń, tylko 3%.

TABELA 4

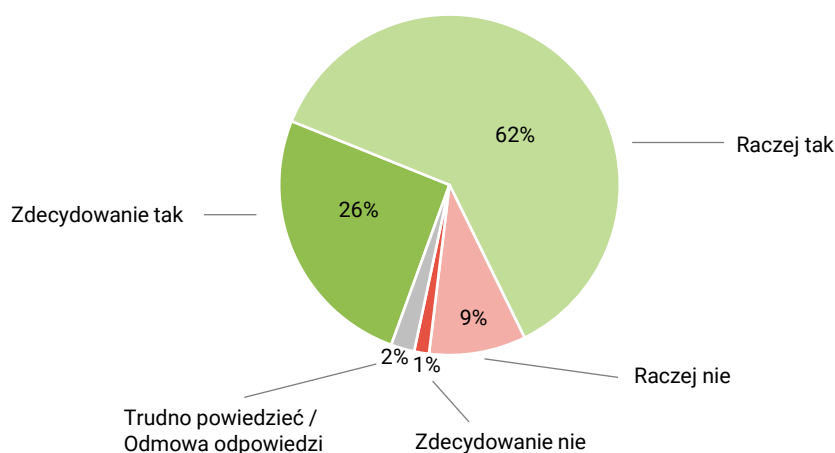
Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym?	Czy w ostatnich pięciu latach stał(a) się Pan(i) ofiarą jakiegoś przestępstwa?	
	Tak	Nie
procentowanie w kolumnach		
Zdecydowanie tak	41	54
Raczej tak	52	43
Raczej nie	4	3
Zdecydowanie nie	3	0
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	0	0

POSTRZEGANIE BEZPIECZEŃSTWA W KRAJU

Obecnie, tak jak przed rokiem, 88% badanych uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. W tym przypadku jednak, inaczej niż w odniesieniu do okolicy miejsca zamieszkania, dominują oceny umiarkowanie pozytywne – 62% respondentów uważa, że Polska raczej jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie, a 26% jest o tym zdecydowanie przekonanych. Za kraj niebezpieczny do życia uważa Polskę co dziesiąty badany (10%, od ubiegłego roku wzrost o 1 punkt procentowy), ale w tym przypadku również dominują oceny umiarkowanie negatywne (9% jest zdania, że Polska raczej nie jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie). Zdania na ten temat nie wyraziło 2% respondentów.

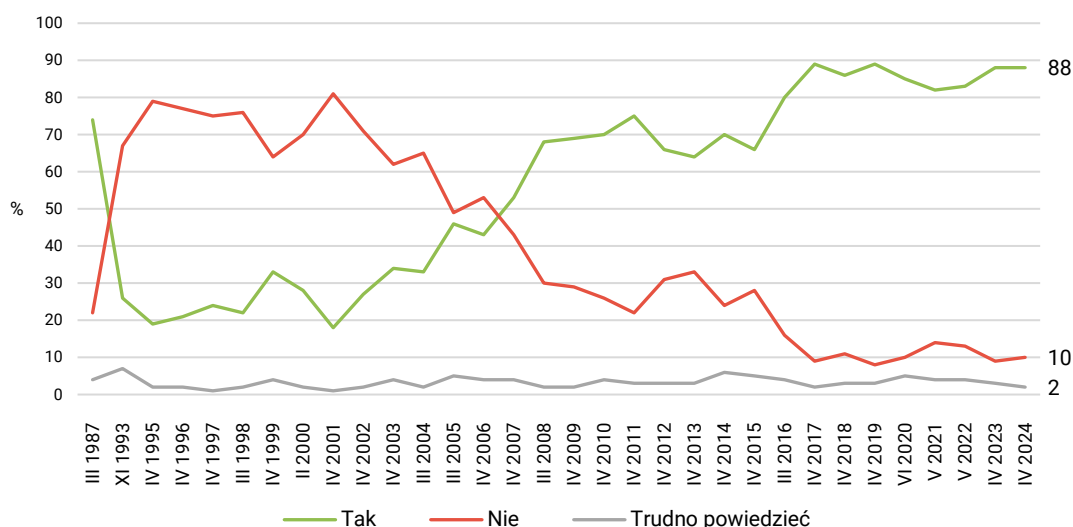
CBOS

RYS. 9. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?

Oceny stanu bezpieczeństwa w naszym kraju od 2016 roku utrzymują się na wysokim poziomie (co najmniej 80% odpowiedzi pozytywnych). Negatywne oceny dominowały natomiast w latach 1993–2006. Warto też zauważyć, iż w okresie 2002–2017 mieliśmy do czynienia z dynamiczną ich poprawą. Oceny w latach 2023–2024 są bliskie tym z lat 2017 i 2019, kiedy niemal 90% badanych uważało Polskę za kraj bezpieczny.

RYS. 10. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Na ocenę bezpieczeństwa publicznego w Polsce wpływ ma przede wszystkim postrzeganie bezpieczeństwa w okolicy miejsca zamieszkania, a im silniejsze przekonanie, że miejsce, w którym się mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym, tym częstsze opinie, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. W grupach badanych, którzy bardziej lub mniej zdecydowanie wyrażają przekonanie, że żyją w bezpiecznej i spokojnej okolicy, zdecydowana większość także Polskę postrzega jako kraj mniej lub bardziej bezpieczny. Wśród nielicznych osób, które uważają, że ich najbliższa okolica nie jest spokojna i bezpieczna, opinie o bezpieczeństwie w kraju są mocno podzielone z niewielką przewagą negatywnych – 45% z nich uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie, ale 47% jest przeciwnego zdania.

TABELA 5

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?	Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym?		
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Nie*
	procentowanie w kolumnach		
Zdecydowanie tak	40	11	2
Raczej tak	50	77	43
Raczej nie	8	9	35
Zdecydowanie nie	1	1	12
Trudno powiedzieć / Odmowa odpowiedzi	1	3	8

* Ze względu na małe liczebności połączono odpowiedzi „Zdecydowanie nie” i „Raczej nie”

Procenty nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych odsetki pozytywnych opinii na temat bezpieczeństwa w naszym kraju zdecydowanie przewyższają odsetki ocen negatywnych (zob. tabelę aneksową 9). Z analiz wielozmiennowych wynika, że opinie w tej kwestii najbardziej różnicuje płeć badanych. O tym, że w Polsce żyje się bezpiecznie, znacznie częściej przekonani są mężczyźni niż kobiety (92% wobec 82%), kobiety natomiast dwukrotnie częściej niż mężczyźni (14% wobec 7%) są przeciwnego zdania. Istotne znaczenie dla ocen bezpieczeństwa w Polsce ma też poziom wykształcenia respondentów, przy czym na tle pozostałych badanych wyższym odsetkiem przekonanych, że Polska nie jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie, wyróżniają się osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (16%).

Bezpieczeństwo w Polsce znacznie gorzej niż z pozostali badani oceniają respondenci źle oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych – aż 22% z nich twierdzi, że Polska nie jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. Pozytywnymi ocenami na tle ankietowanych o niższych dochodach wyróżniają się natomiast osoby, których miesięczne dochody w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym wynoszą co najmniej 4000 zł – łącznie 92% z nich uznaje Polskę za kraj bezpieczny do życia, przy czym co trzeci (33%) jest o tym zdecydowanie przekonany, a tylko 7% jest przeciwnego zdania.

W ciągu ostatnich pięciu lat ofiarą przestępstwa padło 13% badanych. W porównaniu z poprzednim rokiem odsetek takich deklaracji zmniejszył się o 4 punkty procentowe. Ten spadek liczby ofiar przestępstw to przede wszystkim efekt mniejszego odsetka deklaracji bycia ofiarą kradzieży.

W stosunku do ubiegłego roku zmniejszyło się poczucie osobistego zagrożenia przestępczością wśród samych badanych i obawy, że ktoś z ich najbliższej rodziny może paść ofiarą przestępstwa (obecnie odsetek deklarujących obawy, że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z najbliższej rodziny, jest najniższy w historii tych badań).

Poczucie bezpieczeństwa w najbliższej okolicy miejsca zamieszkania badanych jest niemal powszechne – tak jak rok i dwa lata temu 96% pytanym stwierdziło, że miejsce, w którym mieszkają (dzielnice, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym. Tak jak przed rokiem, 88% badanych uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. W tym przypadku jednak dominują oceny umiarkowanie pozytywne (raczej tak – 62%), natomiast w przypadku najbliższej okolicy ponad połowa respondentów (52%) wyraża zdecydowane przekonanie, że można ją nazwać miejscem bezpiecznym i spokojnym.

Opracowała

Barbara Badora